

жанрів особливості загальний характер, метр, фактурні особливості, форму, а також класичну й ранньоромантичну гармонію.

Список використаних джерел

1. Л. Корній «Історія української музики» частина третя (XIX ст.) видавництво М.П. Коць, Київ-Нью-Йорк 2001 рік
2. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови / Олександр Козаренко. – Львів : НТШ, 2000. С. 73
3. Лисенко М.В. Листи. К., 1964. - С. 267.
4. Стаття Кричинської О.В. « Неокласичні тенденції у творчості Миколи Лисенка (На прикладі «Української сюїти» для фортепіано ОР. 2)

Юлія СКЛЯР,

*магістрантка I курсу кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету "Чернігівський колегіум"
імені Т.Г.Шевченка*

*Науковий керівник – Юлія ГРИЦУН,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*

ОБРАЗ ЖІНКИ У ДЗЕРКАЛІ УКРАЇНСЬКОГО РОМАНСУ (НА ПРИКЛАДІ СОЛОСПІВІВ МИКОЛИ ЛИСЕНКА)

Український романс – це своєрідна сповідь душі, у якій кохання займає центральне місце. Воно може бути щасливим і світлим або ж сповненим болем і втрат, але завжди залишається головним рушієм почуттів і переживань. Як правило, головним героєм любовної лірики завжди виступає жінка. Саме через даний образ розкриваються різні грані кохання: від палкої пристрасті до смутку розлуки, від вірності до болю зради.

До теми кохання та жіночої образності вдавався кожен український композитор, зокрема Микола Лисенко. Особливістю його романсів є їхня природність і близькість до української пісенної традиції. Його музика не просто супроводжує поетичний текст, а підкреслює його емоційну глибину, створюючи гармонійне поєднання слова і мелодії. Саме тому романси композитора стали невід'ємною частиною української музичної культури, а його творчість суттєво вплинула на розвиток жанру в Україні [1].

Жіночий образ у солоспіві Миколи Лисенка "Ой не світи, місяченьку" сповнений глибокого страждання та смутку. Героїня переживає душевний біль через втрату коханого, який, можливо, залишив її або зрадив. Це почуття підсилюється мінорною мелодикою та напруженим розвитком музики, що передає її внутрішню тривогу та тугу. Попри гіркоту й біль, що переживає героїня через зраду, її почуття залишаються щирими і вірними. Вона не зраджує своєму кохання, навіть коли розуміє, що її обранець віддає свою увагу іншій. Її ніжність і відданість до нього відчуються через заклик до місяця, щоб він світив тільки для її "миленького", але коли з'ясовується, що він має іншу, її серце розривається від болю. У цих рядках видно внутрішній конфлікт героїні: вона не може відмовитись від своїх почуттів, навіть попри зраду, і залишається вірною своїй любові, що підсилює трагічність її образу.

Важливу роль у творі відіграє місяць, який символічно постає як мовчазний свідок її страждань. Він підсилює атмосферу самотності та приреченості, стаючи ніби співрозмовником героїні. Такий зв'язок з природою є традиційним для української лірики, адже саме через пейзажні образи передається душевний стан людини. У поєднанні зі зворушливою музикою цей образ набуває особливої чуттєвості, відображаючи всю глибину жіночих переживань.

Щодо вокального тла солоспіву, то тут багато гнучких інтонацій, які нагадують українську народну пісню, що ще більше підкреслює щирість і глибину переживань героїні. Образ жінки в цьому творі є узагальненим втіленням кохання, вірності та душевного болю, що є характерним для української романтичної лірики.

В романсі «Ой одна я одна, як билиночка в полі» Миколи Лисенка жіночий образ є втіленням глибокої самотності та болю, який впливає з відсутності близьких людей та невдачі в коханні. Пісня малює образ жінки, що відчуває себе безпорадною й ізольованою від світу, як «билиночка в полі» – порівняння підкреслює її самотність, ніжність і вразливість. Билинка в полі символізує щось неприкаяне, беззахисне, що росте в ізоляції і не має підтримки ззовні. Пісня відображає тему жіночої самотності, коли навіть краса не може допомогти жінці знайти своє місце у світі та відчути любов і турботу. Це трагедія жінки, яка зростала без кохання, без родинного тепла, залишаючись самотньою серед чужих людей. Образ жінки в романсі Лисенка втілює глибоке емоційне і психологічне переживання, пов'язане з самотністю, відсутністю близьких та нерозділеним коханням.

Вокальна структура романсу Миколи Лисенка "Ой одна я одна" відіграє важливу роль у вираженні емоційного стану героїні та підкресленні

її душевних переживань. Твір виконаний у мінорній тональності, що створює атмосферу смутку та журби, підсилюючи основну тему страждань через самотність. Мінорна музика є своєрідним відображенням внутрішнього болю героїні, її глибокої туги та безвихіддя.

Жіночий образ у романці "Нащо мені чорні брови" Миколи Лисенка є образом глибокої душевної трагедії і безвихідної самотності. Героїня пісні відчуває, що її молодість і краса не приносять їй щастя. Попри зовнішню привабливість, внутрішня біль і незадоволеність її серця та життя перетворюють її образ на символ безутішної жінки, що втратила віру в можливість кохання і щастя. Вона страждає від того, що її "свої люди" стали чужими, а навколишній світ не розуміє її страждань. Героїня відчуває, що її ніхто не слухає, не розуміє і навіть не питає про її біль. Її серце "як голубка" воркує, шукаючи розради, але її ніхто не чує, ніби весь світ оглухнув до її сліз. Вона сприймає своє існування як покарання, де їй залишається лише плакати, шукати виходу у відчаї. Таким чином, жіночий образ у романці є виразом одночасно жіночої вразливості і глибокої душевної сили. Героїня Лисенка – це не просто стражденна жінка, а особа, яка бореться з власними переживаннями, шукаючи розуміння і співчуття, навіть якщо світ її не чує.

Музична структура твору також допомагає виразити всі відтінки емоційного стану героїні. Використання мінорної тональності створює атмосферу меланхолії, суму і безвихідності. Сам вокальний текст виражає не тільки зовнішні почуття жінки, але й її глибокі внутрішні переживання. Важливим моментом є контраст між зовнішнім виглядом героїні (чорні брови, карі очі, молодість) і її внутрішнім світом, де її краса і молодість не дають їй щастя, а тільки розчарування і страждання.

«Сильна творча індивідуальність Лисенка як також його свідоме змагання до віддання народнього духа в музиці уділяє його творам суцільний характер», - саме так висловився Філарет Колеса [2, с. 87]. Саме тому жіночі образи в його романсах є багатограними і глибокими. Лисенко через свої твори розкриває не лише фізичну красу жінки, а й її емоційну складність, внутрішні переживання, страждання та прагнення до кохання. У його романсах жінка часто постає як символ ніжності, вірності, але й самотності, зраженості та розчарувань. Її образи охоплюють різні емоційні стани: від глибокої туги і болю через розлуку до прагнення до щастя і взаємної любові. Через музичний супровід і текст Лисенко вдало передає всі нюанси жіночої душі, створюючи потужний емоційний відгук у слухачів.

Список використаних джерел

1. Лисенко Микола. Бібліографія : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. : І. О. Негрейчук та ін.]. Харків : Фоліо, 2009. 223 с.
2. Етномузика. – Львів, 2013. – Число 9: Збірка статей та матеріалів пам'яті Миколи Лисенка / Упоряд. І. Довгалюк. 184 с. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка, вип. 30).

Дмитро СЛЮЗКО,

*магістрант спеціальності 025 Музичне мистецтво
Національного університету «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка.*

Науковий керівник – Ірина КОНДРАТЕНКО,

*кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка*

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТРАДНОЇ МАНЕРИ СПІВУ

У сучасній науці поняття «манера» слід розглядати як відображення індивідуальних звичок, що належать більше до особистісних якостей співака – його артистизму, харизми, характеру образу на сцені. Вокальна манера є індивідуальною особливістю виконавця-соліста або колективу, яка дозволяє адаптувати природний голос до будь-якого стилю.

Манера естрадного виконавства – це стиль і техніка виконання, що включає сукупність вокальних, артистичних та сценічних прийомів, які формують індивідуальний образ виконавця. Вона є невід'ємною частиною естрадного мистецтва та визначає його особливості [5, с. 56].

Дослідники естрадного вокалу Т. Рябуха [3], Т. Самая [4] та Н. Фоломєєва [5] визначають три різні типи манери:

- *манера звуковидобування* – визначається за характером звучання тембру голосу, артикуляції, атаки звуку, використання різних штрихів, вокального фразування, ритмічного мислення тощо;
- *стилістична манера* – передбачає використання характерних прийомів і штрихів для роботи в певному естрадному напрямку (блюз, скет, рок, романс, соул, кантрі тощо);
- *виконавська манера* – може бути вокальною, акторською, образно-іміджевою. Визначається вибором тих чи інших засобів, що використовуються для сценічного втілення музичного твору.